

LA SEMBRA DELS CEREALS

Abans de sembrar calia que la terra estigués estovada, neta d'herba, adobada i a més a més amb pou saó.

Per combatre fongs tan coneguts com el "carbonillo" (*Ustilago*; ordi, triticí, avena) o "l'enrotja" (*Puccinia simplex*) calia arremullar la llavor dins d'un gibrell amb sofato dissolt amb aigua, una cullerada per barcel·la de gra. Aquesta feina se solia fer la nit d'abans.

No sé pas si per canvis climàtics, de costums o varietales l'època de sembra s'ha endarrerit força. Me'n recordo molt bé quan, de menut, anava amb els meus pares a la Vall de Cati a la festa de la Mare de Déu del Pilar i molts camps ja estaven sembrats. La llavor acabava de grifolar i no era difícil veure els petits grills d'un color entre blanc, groguenc i verdós obrir-se pas a través de la terra conrada. Ara fins el gener n'hi ha qui sembra.

Si la finca era molt vasta se solia sembrar a eixam. Els avesats deien que en un tros de l'extensió de la mà calien 4 grans de blat, si n'eren

més, espès; si menys, massa clar; en qualsevol cas sempre fou difícil d'encertar. Però ací la major part sembraven al solc obert que deixava l'arada, "el forcat", tibal pel matxo, sovint el camperol agalava l'esteva i sa muller la sembradora. Dos solcs plens i dos de buits per a l'ordi i tres de plens i dos de buits per al blat, tanmateix cadascú feia la combinació que creia més adient.

La llavor juntament amb l'adob (abans l'existència i comercialització d'aquests, el llaurador sembrava els cereals on l'any anterior havia sembrat llegums com ara les faves, el favó, les guixes, el pesolí, els "ierros" o els pèsols que fixen el nitrogen de l'aire mitjançant els bacteris que habiten les seves arrels) la duïen dins d'una sembradora (era com un cabasset allargat quasi sempre feta pel mateix pagès amb llata i cordell) que portaven penjada de l'ansa a la mà esquerra, amb l'altra mà llençaven el seu contingut d'adob i llavor. Si bufava el cerç s'emprava un canut de llana penjat al

muscle, així el xorro queia ran del fons de l'esmentat solc i el vent no podia endur-se'l.

La persona que sembrava aprofitava els solcs buits per omplir la sembradora de gra i adob, tampoc li mancava temps per enxampar, mitjançant cepets parats a l'inrevés, les pastorelles que força nombrosos li feien companyia en la seva tasca car menjaven grills i tota mena de cucs que en remoure el sòl hi sortien. Per què paraven els cepets amb la barnilla a la port donda del solc? Doncs perquè la pastorella no entra dins del solc, sempre pica el grill des de fora.

No penseu que aquells camperols eren gent dura de clepsa i mancats de sensibilitat envers la natura. Eren temps difícils, les cases estaven massa sovint desproveïdes i sempre era millor una pastorella que una sardina de "boteta".

Un cop sembrat el bancal, el pagès, dempeus damunt la tauladora, agafant la cua del matxo per mantenir-se en equilibri i els ramals per guiar-lo, entaulava la parcel·la, la qual cosa feia que es mantingués millor la saó i si alguns grans s'havien quedat descoberts esdevienient colgats de terra.

Si després d'haver sembrat i abans d'eixir el cereal plovia fort, algunes terres s'encrespaven, és a dir, quedaven recobertes d'una crosta i els grills difícilment podien obrir-se pas cercant la llum i elaborar la sava necessària per a la nouada planta. Llavors el llaurador passava la desacaradora: taula de fusta amb claus o de ferro amb tallants corbs.

El cereal, blat, ordi o civada, creixia però les herbes que ensams hi

eren hagueren acabat per esmor-teir-lo. Aquestes eren variadíssimes: espasetes, cugula, margall, alls porros, roselles, cards, revenisses, conillets (ficats a l'olla com verdura li donaven un sabor excel·lent). Segons el tipus d'herba l'arrencaven, ja ben crescuda com la cugula (de xicoteta es confon amb el blat) o el més corrent borbaven el con reunir amb aixadelles després d'haver passat el forcat amb orelles pels solcs buits que hom deixaven en fer la sembra.

Lleugera feina aquesta de birbar, però l'esquena se'n resentia. S'hi dedicaven, és clar, tota la família, de vegades, s'ajudaven veïns i amics i així, xerrant, contant acudits els més facciosos, històries fantàstiques o esdeveniments de llur gironetom podien superar més conhortats el mal d'esquena que la feina els produïa.

En arribar a la punta del solc, per descansar una estona, solien seure's damunt l'aixadella recolzant el mànec a terra. Així no calia flexionar tant els genolls. Aquest no era un equilibri força estable, sovint, si es tractava de jovenalla, tots ensams com estaven i desprevinguts, sempre hi havia algu que amb una xicoteta empenta els llençava tots a terra. Rebolcò col·lectiu, gatzara i rialles a dojo.

Ja tenien les tiges ben crescudes car havia estat un any plovedor, sols els quedava esperar que el sol de maig i primeries de juny deixés ben daurades les messes. Tan bon punt això succeïa se'n apropiava una altra tasca, la sega.

B. Barberà

(Records d'infantesa i adolescència)

FRANKFURU IBAN

EXCEL·LENTS MENJARS
GELADERIA

C/. Raval de Valencia, 19
Telèfon 964 / 42 62 02
LES COVES DE VINROMÀ

SUPERMERCAT
FERRANDO C.B.

ALDI

GRUPO
IFA

Al seu servei en preus i qualitat

C/. Castelló, 25

LES COVES